

Fundacja Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego
Instytut Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego

Katarzyna Trybała-Zawiślak

**Przestrzeń i czas –
cmentarzyska tarnobrzeskiej kultury łużyckiej
w kontekście rozplanowania grobów**

Rzeszów 2015

Recenzent
dr hab. Elżbieta Małgorzata Kłosińska

Redakcja techniczna
ZIMOWIT

Korekta
Autor

Tłumaczenie na język angielski
Beata Kizowska-Lepiejza

Ryciny
Autor

Komputerowe przygotowanie rycin
Iwona Florkiewicz
Jacek Florkiewicz

Ilustracja na okładce
Skupisko grobów z cmentarzyska tarnobrzeszkiej kultury łużyckiej
na stanowisku 2 w Kłyżowie

© Copyright by Fundacja Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego
© Copyright by Instytut Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego
© Copyright by Zimowit

ISBN 978-83-65627-00-1

Wydawca
Oficyna Wydawnicza „Zimowit” sp. z o.o.
35-510 Rzeszów, ul. Ślusarczyka 4
e-mail: oficyna.zimowit@gmail.com

SPIS TREŚCI

Od Autora	7
1. Wprowadzenie	9
1.1. Cel, zakres i układ pracy	9
1.2. Metody	10
1.3. Stan badań nad rozplanowaniem cmentarzysk tarnobrzeskiej kultury łużyckiej	11
2. Baza źródłowa	16
2.1. Uwagi wstępne	16
2.2. Prezentacja analizowanych cmentarzysk	17
3. Cmentarzyska tarnobrzeskiej kultury łużyckiej o skupiskowym układzie grobów	34
3.1. Uwagi wstępne	34
3.2. Charakterystyka skupisk grobów	36
3.3. Podsumowanie	54
4. Analiza materiałów źródłowych z cmentarzysk tarnobrzeskiej kultury łużyckiej o skupiskowym układzie grobów	56
4.1. Uwagi wstępne	56
4.2. Aspekt chronologiczny	56
4.3. Aspekt antropologiczny	96
4.4. Aspekt obrzędowy	115
4.5. Aspekt społeczny	143
4.6. Podsumowanie	155
5. Interpretacja rozplanowania grobów na cmentarzyskach tarnobrzeskiej kultury łużyckiej	160
5.1. Uwagi wstępne	160
5.2. Model „chaotyczny”	160
5.3. Model skupiskowy	169
5.4. Podsumowanie	172
6. Wnioski końcowe	175
Wykaz cytowanej literatury	179
Summary	185

OD AUTORA

Niniejsza praca jest zmienioną wersją dysertacji doktorskiej obronionej w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego w lipcu 2011 r.

Słowa wdzięczności pragnę skierować do kilku Osób, bez których monografia nie ukazałaby się w prezentowanym obecnie kształcie. W pierwszej kolejności słowa podziękowania kieruję do Pana Profesora dr. hab. Sylwestra Czopka, mojego Promotora i Mistrza, który zainspirował mnie do zajęcia się problematyką analiz przestrzennych cmentarzysk tarnobrzeskiej kultury łużyckiej. Ogromne wsparcie, życzliwość, wyrozumiałość oraz merytoryczny nadzór nad całością przedsięwzięcia, które zawdzięczam Panu Profesorowi, są nie do przecenienia. Niezwykle ważną była również serdeczna zachęta do kontynuowania podjętego tematu, zwłaszcza wtedy, gdy źródła archeologiczne lub zwykłe przeciwności losu, nie zawsze w prosty sposób prowadziły do osiągnięcia zamierzonego celu. Wypada w tej sytuacji tylko wyrazić nadzieję, że kiedyś dane mi

będzie odwdziżyć się Panu Profesorowi za tę nieocenioną pomoc.

Słowa podziękowania i wielkiego uznania winna jestem również Recenzentom dysertacji – Panu Profesorowi dr. hab. Janowi Dąbrowskiemu oraz Panu Profesorowi dr. hab. Sławomirowi Kadrowowi za niezwykle cenne uwagi, które pozwoliły na uniknięcie potknięć technicznych, jak i błędów merytorycznych. Uwagi te przyczyniły się nie tylko do poprawienia czy uzupełnienia niektórych części pracy, ale były również inspiracją do powstania artykułów dotyczących wybranych problemów związanych z różnymi aspektami analiz planigraficznych. Za wszystkie wskazówki oraz okazaną serdeczność – składam raz jeszcze najszersze podziękowania.

Słowa wdzięczności pragnę skierować także do moich Bliskich – dziękuję Im za wszelką pomoc, bez której ukończenie niniejszej pracy i przygotowanie jej do druku nie byłoby możliwe.